

БИЛТЕН

број 6
28.06.2018.

Тираж:300 примерака

САДРЖАЈ

Водни биланс воћака и фактори утицаја, мр Дејан Маринковић.....	3
Правилник о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима, мр Младен Павловић.....	5
Баштенска рабарбара, мр Анка Качаревић.....	7
Врсте, количине и употребе вештачких ђубрива, Златко Вамповац, дипл.инж.....	8
Пегавост листа вишње и трешње, мр Елеонора Онћ Јовановић.....	9
Подстицаји за набавку машина и опреме у биљној производњи, Снежана Петровић, дипл.инж.....	10
Исхрана јаради у првој недељи живота, Драгољуб Крајновић, дипл.инж.....	11
АГРОПОНУДЕ.....	14
СТИПС.....	15

ВОДНИ БИЛАНС ВОЊАКА И ФАКТОРИ УТИЦАЈА

Вода је основ живота. Поред тога што је структурна компонента ћелије и биљке (улази у грађу ћелијског зида, протопласта, вакуола али и биљних органа), вода је неопходна и за одвијање физиолошких процеса. У процесу фотосинтезе вода је извор кисеоника, док земљишна влага омогућава усвајање и транспорт хранива из земљишта у све биљне делове; вода даје тургор (чврстину) биљци, регулише температуру биљним ткивима путем транспирације, тиме што се испаравањем воде утроши одређена количина топлоте. Код воњака вода има посебан значај у развоју, одржавању и квалитету плодова. Потребне воњака за водом зависе од више фактора:

1. Врста и сорта

Јабучасте воћне врсте имају јачу транспирацију од коштичавих и захтевају више воде. Редослед воњака према потребама за водом је сл. (Шитт, 1940): АГРУМИ> ЈАБУКА> ДУЊА> ШЉИВА> КРУШКА> ОРАХ> КЕСТЕН> ТРЕШЊА> ВИШЊА> БРЕСКВА> КАЈСИЈА> БАДЕМ. Постоје одступања од поменутог редоследа унутар врсте, али и током вегетације: сорте које касније сазревају траже више воде; свака појединачна комбинација сорта/подлога има посебне потребе за водом, као што постоје различите потребе за водом у зависности од компатибилности калем-компонената. Познато је да неке сорте воњака економичније троше воду, мање транспиришу и боље подносе сушу. Ова особина се може значајно искористити у комбинацији са подлогама истих особина. У оптималном регулисању водног режима значајну улогу дакле има и степен компатибилности подлоге и племке.

2. Подлога

Вегетативне подлоге захтевају већу влажност од генеративних. Високоинтензивни засади захтевају редовно обезбеђење водом с обзиром да они подразумевају високе, редовне и квалитетне приносе. Примера ради, сматра се да је засаду јабуке на вегетативним подлогама са приносом од 40 т/ха потребно око 1400 мм падавина годишње, мада се овакви приноси могу постићи и са мањим воденим талогом од назначеног, уколико су падавине адекватно распоређене током вегетације. Постоје и подлоге које поседују одређен степен толерантности на сушу, попут горког бадема, медитеранске крушке, магриве, глога, оскоруше. Сорте окалемљене на овакве подлоге боље ће подносити сушу. Генеративне подлоге, због већег продирања својих жила у дубље слојеве земљишта који обилују влагом, боље подносе сушу, иако је ова особина донекле одређена текстуром и дубином земљишта. Песковита и плитка земљишта имају мањи водни капацитет, па у подручјима са мањим атмосферским талогом она недовољно обезбеђују воћку са водом.

3. Старост и родност воњака

Младе воћке интензивније расту и троше више воде од старијих, као што су највеће потребе за водом у периоду пуног плодоношења (тада је достигнут максимални пораст и постижу се максимални приноси), али и у одређеним фенофазама (у првој половини вегетације, када су процеси раста и развитка младара, лисне површине, плодова најинтензивнији-потрошња воде код воњака је највећа; сматра се да је јабуци у првом делу вегетације потребно минимално 200 мм воденог талоба, док у другом делу вегетације, по завршетку раста младара и формирању лисне површине, потребе су минималне-120 мм). Током зимског мировања старије гране садрже више воде од млађих, док је током вегетације ситуација обрнута.

4. Количина минералних материја у земљишту и њихова растворљивост
Уколико је присутна мања концентарција јона у земљишном раствору, воћке морају апсоровати више воде како би постигле правилну исхрањеност.

5. Метеоролошки чиниоци (Температура, влажност ваздуха и ветар)

Воћке у својим ћелијама и ткивима задржавају свега око 0,3 % од укупне количине апсорбоване воде, док се остатак губи у процесу транспирације, процесу одавања водене паре кроз усташца (стоме) на наличју листа. Ово је уједно и главни покретач усвајања воде и у њој растворених минералних материја из земљишта и њихов даљи транспорт кроз судовни систем биљке. Транспирација се заснива на кохезионој привлачности честица воде у спроводним судовима, која је огромна и она онемогућава кидање воденог стуба, тј. обезбеђује непрекидно провођење воде кроз спроводне судове до листова. Коefицијент транспирације представља количину воде (у грамима) која се утроши-испари с листа да би се синтетисао 1 г органске материје. Воћке имају релативно високе вредности овог коefицијента (200-500, плодови чак 1000), нпр. код јабуке је он 113-140, малине око 260. Количина транспирисане воде током вегетације код јабучастих воћака износи око 200 мм, а код коштичавих-око 170 мм воденог талога. Ове вредности су ипак мање у односу на ратарске културе: кукуруза-око 500, а код стрних жита и индустријских биљака (луцерка) 600-1200. За ове културе се каже да снажно исушују земљиште и исцрпљују резерве њихових хранива.

Потребе воћака за водом повећавају се са повећањем средњих вегетационих температура (Кеммер, 1938):

Ср. Т ваздуха (0С)	Потребна годишња количина воденог талога (мм)		
	Јабука	Крушка	Бресква
14	540	500	-
15	620	570	440
16	700	640	500
17	780	710	560

Воћке, као и др. сувоzemне биљке живе у средини која је сиромашнија водом него што су оне саме. Стога стално губе велике количине воде, нарочито током вегетације. ВОДНИ БИЛАНС –РЕЖИМ воћке је позитиван кад она прими више воде него што је изгуби-тада воћка нормално расте, развија се и рађа.

Корен воћака прима воду у зони издуживања и зони усисавања (коренових длака). Капиларна вода у земљишту главни је снабдевач воћака водом. Вода дифундује из коренових длачица воћака до проводних снопића (ксилемских врпци) у централном цилиндру корена. Она се транспортује ксилемским врпцама корена и судовним системом стабла (ксилем) до лишћа.

Коренов систем воћака може да упије довољне количине воде када је влажност земљишта на нивоу 60-80 % пољског водног капацитета (ПВК). Моћ усисавања воде је различита код различитих подлога и сорти воћака: ако подлога има већу моћ усисавања воде него сорта-подлога ће у случају суше извучити воду из ткива сорте (племке). Исто тако, осмотски напон лишћа воћака већи је од одговарајућег напона плодова, па лишће у недостатку влаге одузима воду из плодова. Цитруси троше највише воде за нормално успевање и редовно и обилно рађање, више него др. воћке. После њих сл. је редослед утрошка воде код воћака за исто:

јабука>дуња>домаћа шљива>крушка>трешња>орех>bresква>кајсија>вишња>бадем.

Водни биланс воћака регулисан је односом и интензивношћу три физиолошка процеса: евапотранспирацијом, фотосинтезом И дисањем (респирацијом).

Транспирација је одавање воде кроз стоме на листовима. Кохезиона привлачност молекула воде у судовима онемогућава кидање воденог стуба и обезбеђује непрекидно

провођење воде и транспирацију. На интензитет транспирације утичу особине воћака (П, положај и грађа листова, младих гранчица и плодова; површина, број и грађа стома/јединици П наличја лиске; обезбеђеност листова кисеоником и Е), али и услови средине (дефицит и РВВ, ветар, Т ваздуха, интензитет осунчавања и земљишни услови). Кол. воде коју воћка прима кореном преко земљишта зависи од кол. приступачне воде у земљишту, састава и концентрације земљишног раствора, физ.-хем. особина земљишта, од величине и апсорционе способности кореновог система и микоризе на њему, од брзине транспорта воде и од интензитета транспирације.

Фотосинтеза је физиолошки процес током кога се из простих једињења (CO_2 и H_2O) дејством сунчеве енергије, у лисном зеленилу (хлорофилу) воћака стварају стабилна органска једињења угљени хидрати. У овом процесу H_2O се оксидује а CO_2 редукује, да би се ослободио кисеоник, који потиче од воде.

Лист је основни орган фотосинтезе воћака. Здрави и развијени средњи листови имају највећи значај за фотосинтезу воћака. ФС се одвија у мезофилу лиске, које се састоји од палисадног и сунђерастог ткива. Индекс лисне површине је однос лисне површине и површине земљишта испод круне воћака. Он се код јабуке креће у интервалу 1,5-5,0 а код брескве 7-10. У савременим јабучњацима овај индекс се креће у интервалу 1,5-2,2. Воћке се снабдевају са CO_2 углавном из ваздуха кроз стоме на епидермису наличја лиске. Ветар помаже мешању ваздуха и обогаћује ваздух са CO_2 у зони лишћа. Лишће има негативан електрични набој, а јони угљене киселине позитиван; електрични потенцијал који се при томе ствара омогућава интензивну фотосинтезу при малој количини CO_2 у ваздуху. Концентрација CO_2 изнад воћњака је мања у послеподневним сатима него у јутарњим.

Дисање (респирација) је оксидоредукциони процес код којег се под утицајем ензима разлажу органска једињења (метаболити) у проста једињења (CO_2 и H_2O) уз постепено ослобађање Е. У свакој живој ћелији воћака дисање тече непрекидно. Као најчешћи метаболити у процесу дисања користе се угљени хидрати (глукоза и фруктоза). Дисање је интензивније приликом процеса пораста у воћака (клијање семена, цветање, лисање, пораст младара и плодова), да би се интензитет дисања постепено повећавао при повећању Т од 0 ка 40 $^{\circ}\text{C}$ у току дана се на светлости обављају фотосинтеза и дисање у воћкама. Ноћу се обавља само дисање. Када су Т ниже дисање је мање интензивно, па је утрошак метаболита мањи. Стога је разумљиво зашто се водећи производни рејони за гајење воћака налазе у подручјима са прохладним ноћима у току вегетације.

мр Дејан Маринковић

Правилник о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима

Правилником о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима (Службени гласник РС, број 46/2018) прописују се врсте подстицаја, услови, начин остваривања права на подстицаје, образац пријаве на конкурс за остваривање права на подстицаје, као и максимални износ подстицаја по кориснику и по појединим врстама подстицаја.

Подстицаји обухватају подршку програмима за инвестиције у:

1) развој и унапређење примарне биљне производње на пољопривредним газдинствима младих пољопривредника;

- 2) развој и унапређење примарне сточарске производње на пољопривредним газдинствима младих пољопривредника;
- 3) развој и унапређење примарне сточарске производње кроз набавку квалитетних приплодних грла на пољопривредним газдинствима младих пољопривредника.

Право на подстицај има пунолетни млади пољопривредник, носилац комерцијалног пољопривредног газдинства у активном статусу, уколико је као носилац, односно члан комерцијалног породичног пољопривредног газдинства први пут уписан у Регистар пољопривредних газдинстава (РПГ) у години која претходи години у којој подноси пријаву на конкурс. На дан подношења пријаве на конкурс пољопривредник мора да има навршених 18, а у календарској години у којој подносе пријаву највише 40 година живота.

Поступак за остваривање права на подстицаје покреће се подношењем пријаве на Конкурс, који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања за сваку календарску годину. Текст конкурса објављује се на званичној интернет страници министарства надлежног за послове пољопривреде, односно на званичној интернет страници Управе. Подносилац пријаве на конкурс подноси само једну пријаву за остваривање права на подстицаје у календарској години, за једну или више инвестиција.

Наглашавамо да су овим правилником одређени услови и дате смернице за планирање инвестиције, док процес пријаве започиње након објављивања Конкурса. Све пријаве које стигну пре тога биће одбачене као неблаговремене.

Уз пријаву на конкурс подносилац, поред осталог доставља предрачун за набавку инвестиција не старији од 30 дана (профактура, предуговор, понуда или друга врста предрачуна) и изјаву добављача да може извршити испоруку предмета инвестиције у року од 6 месеци од дана издавања предрачуна и да нема својство повезаног лица са подносиоцем пријаве. Сва документа која се достављају уз пријаву на конкурс морају да гласе на подносиоца пријаве и прилажу се у оригиналу или овереној копији, док уверења и потврде не могу бити старија од 30 дана од дана подношења.

Управа разматра пријаве на конкурс и утврђује испуњеност услова за доделу подстицаја као и ранг листу подносилаца пријава на конкурс (уколико је укупан захтевани износ подстицаја по свим пријавама које испуњавају услов за остваривање права на подстицај већи од расположивих средства).

Директор Управе решењем одобрава право на подстицаје на основу ранг листе, а до утрошка расположивих средстава утврђених у складу са посебним прописом којим се уређује расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју. Решењем се подносиоцу пријаве одобрава да у року од 90 дана од пријема решења у потпуности реализује прихватљиву инвестицију из предрачуна и поднесе Управи прописану документацију којом се доказује реализација инвестиције. Решењем се утврђује износ подстицаја на име реализације инвестиције и налаже исплата подстицаја на наменски рачун корисника уписан у Регистар пољопривредних газдинстава.

Подстицаји се утврђују у процентуалном износу од вредности реализоване инвестиције у складу са законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, односно посебним прописом којим се уређује расподела подстицаја у пољопривреди и

руралном развоју. Максимални износ подстицаја по кориснику је 1.500.000,00 динара. Правилником су прописани и максимални износи подстицаја по квалитетном приплодно грлу.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о подстицајима програмима за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима кроз подршку младим пољопривредницима (Службени гласник РС, бр. 29/17 и 33/17).

мр Младен Павловић

БАШТЕНСКА РАБАРБАРА (*Rheum palmatum*)

Баштенска рабарбара (Рхеум палматум) је вишегодишња зељаста биљка из фамилије троскота (Полугонацеае). На истом месту остаје више од двадесет година, а гаји се ради дугачких сочних лисних дршки, али може се користити и корен и ризом. Од ње се справљају ђжемови, компоти, а има и лековита својства. Лисне дршке ребарбаре су јестиве, а листови су токсични због присуства велике количине оксалне киселине. Корен од ове врсте се користи у медицине сврхе. Лековита својства ових биљака позната су још 1700.г. пре нове ере, од кад потичу записи о њеном лековитим својствима. Најчешће се користи због својих дегестивних и еупептичних особина.

Ребарбара је отпорна према ниским температурама. Вегетативни врх и ризоми су отпорни према хладноћи и суши. У јесен, када температуре падну испод 140Ц, биљка одбацује лишће, а замећу се спавајући пупољци на ризому. За мировање су потребне температуре ниже од 100Ц, 12 до 16 недеља, што омогућава добар развој розете лишћа. За генеративни развој потребна је вернализација до 19 недеља, али са старошћу биљке се тај период скраћује. У пролеће кад почиње развој нове розете лишћа, отпорна је према касним мразевима и може поднети до - 40Ц без оштећења. У условима високе температуре лисне дршке постају сунђерасте и нису прикладне за употребу.

Због велике лисне масе и велике транспирације ребарбара захтева велике количине воде. Подноси мало засењење, што смањује транспирацију, али за добар принос неопходно је пуно осветљење. За добро успевање захтева дубока плодна растресита земљишта доброг капацитета за воду. Ниво поцемних вода не сме бити вишљи од 75цм, јер корен не подноси стагнирајућу воду. Оптимална реакција земљишта је од 5,5 до 7,2. Као вишегодишња култура не уводи се у плодоред. Најпогодније је да на истом месту остане седам до девет година. Препорука је да се на исту парцелу може вратити после седам година.

Ребарбара својим приносом износи велике количине хранива. Приликом припреме земљишта за садњу ребарбаре препорука је да се унесе око 100т/ха стајњака с јесени, уз дубоку обраду. Затим се сваке друге до треће године ђубри са 20-30т/ха стајњака. За један хектар неопходно је унети око 120кг/ха азота, 80кг/ха фосфора, и 300кг/ха калијума.

Ребарбара се обично производи помоћу резница, производња из семена није препоручљива из разлога што семе често има лошу енергију клијања и изрођује се и даје мање приносе. С тога ребарбара се најчешће размножава путем дељења ризомаса са 1-до 2 пупа и одговарајућим кореном. Током лета обележе се старије биљке које дају најдебље и најкусније дршке, као и највеће приносе. Ризоми таквих биљака се разрежу, тако да на сваком делу буде најмање један до два пупољка, а тежина такве

резнице не сме бити мања од око 250г. Из једног ризома могу се нарезати 2-4 резнице. Одрезани делови просушују се неколико сати на сунцу да се избегне трулење, након што се пресади. Иделано време садње расада у нашим условима је октобар месец. Сади се у јарке тако да се горњи део резнице може покрити са 5 – 6 цм земљишта. Након расађивања неопходно је залити расад. Размак редова зависи од бујности култивара, а одређује се тако, да током лета земљиште буде сасвим покривено лишћем. Тако се боље чува влажност земљишта и контролише коров. Размак редова је обично је 1,5 – 2м, а размак у реду 40 – 60 цм.

Што се тиче мера нега примењује се међуредно култивирање, окопавање, прихрањивање као и уклањање цветносних стабала, нагртање, наводњавање. Нагртање је обавезна мера коју треба применити у младим засадима, како би се спречило измрзавање.

Кад се у розети појави заметак цветне стабљике, као округли пуб величине стиснуте шаке треба га уклонити да цветна стабљика не троши асимилате. Ти пупови се могу користити као поврће. Ребарбара нема много болести које је напада. Крајем вегетације у зависности од временских прилика штете могу настати од патогена Рамулариа сп. и гљиве из рода Рхизоцтониа сп.

Берба лисних дршки почиње у другој години након садње у пролеће. Берба траје од средине априла до половине јуна у зависности од температуре. Кад наступе више температуре петељке постају сунђерасте и губе карактеристичну сочност. У том периоду значајно се повећава садржај оксалне киселине, која ову сировину чини токсичном. Листови се беру ручно када је лисна лиска потпуно развијена. Петељка се захвати што ниже и наглим покретом руке откине, а затим се откине или одреже лиска и део лисног рукавца. У једној берби беру се 2 – 4 листа по биљци. У првој години бербе бере се 3 – 4 недеље, а затим остави биљку да развије што више лишћа. У каснијим годинама бере се сваких 7 – 10 дана. Могу се постићи приноси од 20 – 40 т/ха.

мр Анка Качаревић

Врсте, количине и употребе вештачких ђубрива

Ђубрива су неопходан додатак у прерани биљака. Користе се како би се побољшао раст и развој пољопривредних усева и повећали квалитет и количина приноса. Основна подела ђубрива је на органска (биљног или животињског порекла) и неорганска ђубрива, која су сачињена од различитих минерала и додатних супстанци.

Ђубрење се врши пре сетве и током раста биљака. Исто тако, када је биљка захваћена неком болешћу, потребно је истовремено уклонити узрок обољења (најчешће пестицидом), спречити даље ширење болести (фунгицид) и на крају додатно помоћи биљци да се брже опорави додавањем одговарајућег ђубрива.

Изузетно је важно употребити адекватно ђубриво у потребној количини. Превише ђубрива, исто као и премало, може нанети биљци трајну штету. Биљка тада може да сагори, да јој се уништи корен или цела одумре.

Минерална ђубрива деле се на:

некомплексна ђубрива која садрже један од 3 главна елемента (калијум, фосфор и азот) комплексна ђубрива (НКП), садрже у тачно одређеном односу те елементе, уз додатак још неких макро и микро елеменат

НКП – универзално ђубриво, широке примене. НКП је чврсто вештачко ђубриво, у облику гранула, веома растворљивих у води, без боје и мириса. Универзално је и може

се користити за кукуруз, пшеницу, шећерну репу, поврће, воће и винову лозу. Основна улога овог ђубрива је да обезбеди правилну исхрану биљкама у току вегетације, а може се користити на свим типовима земљишта, квалитетним и осиромашеним.

У његов састав улазе азот, калијум и фосфор, односно КАН (кречни амонијум нитрат), МАП (моноамонијум фосфат) и КЦл (калијум хлорид). Постоје НКП високе (55-60%) или средње концентрације хранива.

Наноси се равномерним посипањем преко земљишта, у редовима и поред редова, у виду трака, око стабала и може се применити 1-2 пута на истом месту. У зависности од биљне врсте обично се употребљава 300-600кг/ха ђубрива.

КАН – не штети земљишту КАН (Калцијум амонијум нитрат) је просто вештачко ђубриво азотног типа и примењује се код разноликих биљних врста. Има брзо и продужено дејство и делимично неутралише киселост земљишта. Без обзира на квалитет земљишта, по ха се може употребити 100-500 кг и до 3 пута преко истог места. Битно је равномерно га распоредити, како би биљке добиле исту количину хранљивих материја.

САН - чувајте га у сувој хладној просторији, најдуже 3 месеца

САН (Амонијум нитрат) употпуњује исхрану биљака азотом, подстиче раст и развој, без обзира на врсту земљишта. Користи се тако што се равномерно распореди око биљака, а у зависности од врсте иде око 100-400кг по ха.

АН - најрастворљивије и веома запаљиво ђубриво

АН (Амонијум нитрат), бело жућкате боје у гранулама са 34% азота. Примењује се и пре сађења биљака, а има улогу да им моментално пружи неопходан азот. Примењује се на сваком тлу и за све врсте биљака, равномерним посипањем.

УРЕА - најконцентрованија ђубрива

Уреа или карбамид садржи 46% азота, у облику је белих гранула изузетно мале масе. Погодно је за воће и поврће. Не треба га примењивати на киселом земљишту, јер појачава киселост. Такође, треба га избегавати за време сетве зато што негативно утиче на клице биљака. Примењује се посипањем гранула на температури испод 80С.

Златко Вамповац дипл. инж.

Пегавост листа вишње и трешње (Blumeriella jaarii)

Пегавост листа вишње и трешње је економски најзначајнија болест ових воћних врста. Све комерцијално важне сорте су нажалост осетљиве на ову болест. Штетност се огледа у томе што током лета долази до опадања листа што за последицу може имати поновно цветање ових воћки у истој сезони када наступи зима. Топле и кишне године су погодне за ширење ове болести, поготову кишовито пролећа. Оптимална температура за развој пегавости листа трешње и вишње је 13 степени и како се температуре крећу према нижој или вишој процес ширења се само успорава али се не зауставља.

Проузроковач болести је гљива Блумериелла јаапији која углавном напада лист, а ређе петелку листа или плода, сам плод као и овогодишње изданке и тање гранчице. Током јуна се на лицу листа развијају ситне црвено-љубичасте пеге, а на наличју листа се на месту пеге развија светла група летњих конидија. Када се на једном листу налази велики број пеге он поприми црвенкастожуту боју и отпадне. Гљива презимљава у опалом лишћу и на гранама.

Мере сузбијања укључују садњу отпорних сорти, уништавање зараженог отпалог лишћа и прскање фунгицидима. Како избор сорти углавном диктира тржиште (отпорне

сорте нису тржишно занимљиве), а уништавањем зараженог лишћа можемо само смањити потенцијал гљиве, као једина права мера у борби против пегавости је примена фунгицида у току вегетације.

Редовно јесење или рано пролећно прскање против проузроковача шупљикавости листа смањује и појаву ове болести. Са хемијском заштитом се почиње са појавом првих симптома. Најчешће се изводе 2-3 прскања пре бербе (водећи рачуна о каренци фунгицида) и 1-2 прскања након бербе.

Прскање је најбоље извршити дан или два пре најављених падавина. За сузбијање пегавости листа трешње и вишње користе се фунгициди на бази манкозеба (Дитхане, Манкогал), као и фунгициди на бази бакрам а након бербе фунгициде на бази додина (Агодин, Додине-С-65) хлорталонила (Браво), прохлораза (Мираге 45- ЕЦ). Третмани се изводе у време прецветавања, а после формирања плода.

Са прскањем се креће чим се појаве први знаци болести. Водећи рачуна о каренци фунгицида једно прскање се врши пре бербе и 2-3 прскања након бербе. Најбоље је да се прскање изврши дан или два пре очекиваних падавина.

За јесење прскање које се користе се фунгициди на бази бакра којима се смањује инфективни потенцијал многих болести.

мр Елеонора Онћ Јовановић

ПОДСТИЦАЈИ ЗА НАБАВКУ НОВИХ МАШИНА И ОПРЕМЕ У БИЉНОЈ ПРОИЗВОДЊИ

Подстицаји обухватају инвестиције у набавку нових машина и опреме за:

- 1) примарну производњу биљних култура у заштићеном простору;
- 2) примарну производњу воћа и грозђа;
- 3) примарну производњу поврћа, цвећа, ароматичног и лековитог биља;
- 4) убирање воћа, грозђа, поврћа, цвећа, ароматичног и лековитог биља;
- 5) примарну производњу житарица, индустријског и крмног биља;
- новб) обраду земљишта, заштиту биљака од болести, корова и штеточина, прихрањивање/ђубрење и транспорт примарних пољопривредних производа;
- 7) наводњавање биљних култура.

Право на подстицаје остварују лица која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава и налазе се у активном статусу, и то:

- физичко лице – носилац комерцијалног породичног пољопривредног газдинства;

- предузетник;

- привредно друштво;

- земљорадничка задруга која има најмање пет чланова задруге који су уписани у Регистар као носиоци или чланови пет различитих комерцијалних породичних пољопривредних газдинстава у активном статусу;

-средња школа;

-научноистраживачка организација у области пољопривредПраво на подстицај се остварује уколико је подносилац захтева у потпуности реализовао инвестиције за које подноси захтев у периоду од 1. јануара године у којој се подноси захтев, а најкасније до дана подношења захтева за остваривање права на подстицаје.

Поступак за остваривање права на подстицаје покреће се подношењем захтева за остваривање права на подстицај у складу са Јавним позивом, који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања

за сваку календарску годину. Текст Јавног позива објављује се на званичној интернет страници министарства надлежног за послове пољопривреде, односно на званичној интернет страници Управе. Подносилац подноси само један захтев за остваривање права на подстицаје у календарској години, за једну или више инвестиција

Право на подстицај се остварује уколико је подносилац захтева у потпуности реализовао инвестиције за које подноси захтев у периоду од 1. јануара године у којој се подноси захтев, а најкасније до дана подношења захтева за остваривање права на подстицаје.

Поступак за остваривање права на подстицаје покреће се подношењем захтева за остваривање права на подстицај у складу са Јавним позивом, који расписује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања за сваку календарску годину. Текст Јавног позива објављује се на званичној интернет страници министарства надлежног за послове пољопривреде, односно на званичној интернет страници Управе. Подносилац подноси само један захтев за остваривање права на подстицаје у календарској години, за једну или више инвестиција

Наглашавам да су овим правилником одређени услови и дате смернице за планирање и реализацију инвестиције, док процес подношења захтева започиње након објављивања Јавног позива. Сви захтеви који стигну пре тога биће одбачени као неблаговремени.

Подстицаји се утврђују у процентуалном износу од вредности реализоване прихватљиве инвестиције умањене за износ средстава на име пореза на додату вредност, у складу са законом којим се уређују подстицаји у пољопривреди и руралном развоју, односно посебним прописом којим се уређује расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју.

У складу са уредбом којом се уређује расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2018. години, подстицаји се утврђују у износу од 50% од вредности реализоване прихватљиве инвестиције умањене за износ средстава на име пореза на додату вредност, односно у износу од 65% од ове вредности у подручју са отежаним условима рада у пољопривреди. Највиши укупни износ подстицаја који корисник може да оствари у једној календарској години је 1.500.000 динара.

Снежана Петровић, дипл.инж.

Исхрана јаради у првој недељи живота

Познато је да исхрана младунаца у првим, критичним данима живота највише утиче на нормалан раст и развој као и на целокупни здравствени блтен будућег производног грла.Отуда је и за младу јарад неопходно да се у потпуности спроведе правилан поступак исхране у току прве недеље живота.

Непосредно по рођењу, од примарног значаја је да јаре посиса прво мајчино млеко, познато у теорији пракси као колострум.Колострум је богат извор свих важних хранљивих материја, почев од градивних које чине протеини, затим масти и угљених хидрата које представљају енергеску компоненту, па до неопходних макро и микро елемената као и читавог низа витамина који условљавају биохемијске и физиолошке процесе у организму.Његово дејство је поред тога изразито лаксативног карактера ,што

у многоме помаже пробаву код новоређене јаради које немају потпуно формиран систем органа за варење. Међутим најважнија особина колострума (првенца), је да јарету обезбеђује тзв. пасивну имунизацију правовременим и непосредним уношењем антитела познатим као имуноглобулини, који се стварају и преузимају директно из мајчиног организма. Ово указује да се узимањем колострума обезбеђује примарна заштита од инфекција и различитих обољења у првим данима живота. Из тог разлога је значајно да јарад одмах после рођења што пре посиса прво млеко. Од коликог је значаја период првог подоја указује чињеница да вредност колострума, односно ефикасност апсорбовања имуноглобулина нагло опада 12 сати по рођењу, а потпуно изостаје после 24 сата. Стручна испитивања и примењена пракса упућују да је преко потребно конзумирање колострума у првих 10 сати живота. У наредном периоду следи апсорпција имуноглобулина која се спроводи кроз цревни зид, што траје од 12-24 часа. Младунци који не конзумирају колострум у првих 24 часа у највећем броју случајева умиру веома брзо због одсуства заштите од поменутих ефеката. Јарад која преживе ову фазу, имају знатно смањену отпорност и виталност, што проузрокује лошије здравствено стање и смањене производне карактеристике, што изискује отежан узгој и повећане трошкове узгајивача. Дакле, потребна концентрација имуноглобулина у крви младе јаради, зависи од неколико параметара које се односе на колострум. Пре свега зависи од заступљености антитела (имуноглобулина), од количине узетог колострума и од периода узимања колострума након рођења.

У ситуацијама када јаре остане без мајке после порођаја, односно када коза ојари више јаради, или због неког патолошког фактора, тада недостатак колострума може да претставља озбиљан проблем. Настала ситуација се може превазићи преузимањем колострума од дуге козе која се ојарила у приближно истом периоду или да се користи наменски замрзнут колострум. Као решење може се употребити и млеко краве које се енергетски и протеински обогати додатком 2-3 свеже размучена јајета. Замрзнути колострум може да се чува и употребљава и преко годину дана, стим да се процес одмрзавања изводи на температури од 50 °C. Мора се водити рачуна да се приликом одмрзавања посуда са колострумом не излаже директно извору топлоте, јер би се тиме уништио постојећи имуноглобулин и уз то смањила његова хранљива вредност. Препоручљиво је да се пре поступка одмрзавања процене потребе у колоструму које ће бити одмах искоришћене.

Ако се у систему јарад држи одвојено од коза, а део намуженог млека се користи за откуп и прераду, онда се исхрана јаради конципира тако да се у првих недељу дана подој обавља 6-7 пута, па сваке наредне недеље до одлучења број подоја се смањује за један до два у односу на предходну недељу.

Уколико је природни подој из неких разлога онемогућен, примењује се метод исхране напајањем. Организовање исхране јаради напајањем слично је као и код природног система (сисање), јер се примењују идентичан број напајања у поређењу са дневним или недељним поступком конзумирања млека. Применом таквог система напајања јаре првог дана добија 0.5 л млека, или 100 мл по једном напајању, другог дана 0.7 л или 150 мл по напајању, а трећег дана па до краја прве недеље живота добија 0.8 л. После прве

недеље се повећава количина млека на 1-1.2 л млека и смањује учесталост подоја. Систем напајања јаради се углавном примењује пиликом губика мајке после порођаја и касније али често и код близанаца или већег броја јаради која се не могу дојити само на вимену мајке. Већа потражња козијег млека на тржишту, такође условљава исхрану јаради употребом система напајања.

Метод напајања се може по потреби базирати на заменама за млеко са заступљеношћу од 22-25% сирових протеина. У првој недељи неопходно је да температура припремљене замене за млеко растворене у води буде приближно 38 Ц, док се у каснијем периоду подоја може смањивати у зависности од температуре просторије у којој животиње бораве.

Драгољуб Крајновић, дипл.инж.

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com, са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт.

Потребни подаци су: Име и презиме, адреса, број пољопривредног газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.

ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ

01.06.2018. ДО 28.06.2018. ГОДИНЕ

У горе наведеном периоду било 50 објављених агропонуда.

КАТЕГОРИЈА	БРОЈ ОБЈАВЉЕНИХ ПОНУДА	РЕАЛИЗОВАНО
Воће	25	25
Поврће	6	6
Стока	10	10
Ратарство	9	9

Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
18.06.2018.- 25.06.2018. године

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Кванташ	Зелена	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг	Дин/кг		Дин/кг
Блитва	20.00	30.00	Банана	95.00	140.00	Товљеници (80-120 кг)	180.00
Брокола	150.00	300.00	Ананас	160.00	250.00	Бикови(≥500кг, ХФ раса)	250.00
Краставац салатар	110.00	100.00	Смоква (сува)	480.00	600.00	Бикови(≥500кг, СМ раса)	270.00
Кромпир бели	40.00	100.00	Грејпфрут	150.00	200.00	Сточна храна	
Купус	50.00	100.00	Крушка	190.00	200.00		
Лук црни	45.00	100.00	Лешник (очишћен)	850.00	1000.00	Луцерка сено у балама(цена/кг)	20.00
Паприка шиља	120.00	200.00	Нар (све сорте)	350.00	350.00	Кукуруз,цак 50 кг, окруње, фино сушен	22.00
Парадајз	65.00	150.00	Лимун	190.00	280.00	Пшеница (цак 50 кг)	22.00
Тиквице	50.00	60.00	Орах (очишћен)	900.00	1100.00	Сточни јечам (цак 50 кг)	30.00
Зелена салата	50.00	80.00	Поморанца	140.00	200.00	Сточно брашно (цак 33 кг)	20.00